

تاریخ ادبیات

خلاصه درس ۱۱ فارسی ۲

قرابت معنایی

• مائده‌های زمینی

خدا همه‌جا هست - نگاه به موجودات ما را از خدا دور می‌کند - تغییر نگرش و نحوه دیدن - ارزش یافتن با سختی - آزمایش و تجربه - دل بستن به زیبایی‌ها - وابستگی اعمال ما به خودمان

• آورده‌اند که ...

و یوثرون علی انفسهم و لو کان بهم خصاصة (ایثار)

← قرن ۱۹ و ۲۰ میلادی
← نویسنده بزرگ فرانسوی
← ۶۰ سال از عمر ۸۲ ساله را
← صرف نویسندگی کرد.
آندره ژید
← به دلیل بیان مشکلات زندگی
← آدمی با عشقی سرشار به واقعیت
← جایزه نوبل دریافت کرد.
← مائده‌های زمینی حاصل جوانی
← اوست.
← مترجمان مائده‌های زمینی
← پرویز داریوش و جلال آل احمد
← است.

لغت

- صلوات: جمع صلوات، رحمت و بخشش حق تعالی، درودها
- تعلل: بهانه کردن، بهانه آوردن، بهانه‌جویی
- خاییدن: جویدن، به دندان نرم کردن
- ذخیره مگذار: دریغ مکن
- دریغا: افسوس
- هویدا: آشکار
- بکش: خاموش کن
- اصلاح چراغ: تعمیر چراغ
- خصاصة: فقر، نیازمندی

- ۳۲۹۳- متن زیر معرف کدام شخصیت ادبی است؟
 «نویسنده‌ی بزرگ فرانسوی است. شصت سال از عمر هشتاد و سه ساله‌ی خود را صرف نویسندگی کرد. وی در آثار خویش، مشکلات زندگی آدمی را با عشقی سرشار به واقعیت به تصویر کشید و به همین جهت، جایزه‌ی نوبل را از آن خود کرد.»
 (۱) آندره ژید (۲) فرانتس فانون (۳) الکساندر دوما (۴) آلن رنه لوساژ (سراسری هنر - ۹۵)
- ۳۲۹۴- کتاب مآندهای زمینی اثر معروف نویسنده‌ی که آن را و به فارسی ترجمه کرده‌اند. (سراسری تجربی - ۹۱)
 (۱) ویکتور هوگو - فرانسوی - جلال آل احمد - پرویز داریوش
 (۲) ویکتور هوگو - انگلیسی - دکتر محمدعلی موحد - پرویز داریوش
 (۳) آندره ژید - فرانسوی - پرویز داریوش - جلال آل احمد
 (۴) آندره ژید - انگلیسی - دکتر محمدعلی موحد - جلال آل احمد
- ۳۲۹۵- مفهوم «یُوْترونِ علیٰ اَنْفُسِهِمْ و لو کان بهم خِصَاةٌ» با کدام بیت تناسب دارد؟ (سراسری انسانی - ۹۱)
 (۱) مردی است سخاپیشه و مردی است عطابخش با خلق نکوکار به کردار و به گفتار
 (۲) سخای ابر از آن آمد جهان گیر که در طفلی گیاهی را دهد شیر
 (۳) دریای لطف اوست و گرنه سحاب کیست تا بر زمین مشرق و مغرب کند سخا
 (۴) گر چه مورم ولی آن حوصله با خود دارم که ببخشم بود ار ملک سلیمان از من
- ۳۲۹۶- مفهوم عبارت «برای من خواندن این که شن ساحل‌ها نرم است کافی نیست؛ می‌خواهم پای برهنه‌ام این نرمی را حس کند.» با کدام بیت متناسب نیست؟ (سراسری ریاضی - ۹۰)
 (۱) ای اهل هنر قصه همین است که گفتم هان تا نفروشید یقینی به گمانی
 (۲) خدایگان جهان بر جهانش کرد ملک یقین خلق گمان شد گمان خلق یقین
 (۳) جایی که یقین باشد شک را چه محل باشد ظلمت به کجا ماند با نور که بستیزد
 (۴) آن چیز کزین پیش گمان بود یقین گشت دانسی نتوان داد یقینی به گمانی
- ۳۲۹۷- مفهوم کدام بیت، عبارت: «هرگز در این جهان چیزی ندیده‌ام که حتی اندکی زیبا باشد؛ مگر آن که فوراً آرزو کرده‌ام تا همه‌ی مهر من آن را در بر گیرد.» را نقض می‌کند؟ (سراسری انسانی - ۸۶)
 (۱) چون نیست هیچ‌کس که به فریاد من رسد خود رقص می‌کنم چو سپند از نوای خویش
 (۲) گل آن‌چنان فریفته‌ی حسن خود شده است کز شبنم است آینه دائم برابرش
 (۳) تمیز نیک و بد روزگار، کار تو نیست چو چشم آینه، در خوب و زشت، حیران باش
 (۴) ز خارزار تعلق، کشیده دامان باش به هر چه می‌کشدت دل، از آن گریزان باش
- ۳۲۹۸- آیه‌ی «لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ وَ هُوَ يُدْرِكُ الْاَبْصَارَ» با کدام گزینه متناسب است؟ (سراسری زبان - ۸۵)
 (۱) یا دیده‌ی جان خواب بود یا خیال دوست (۲) این بس که نام من برود بر زبان دوست
 (۳) عقل من آن ببرد که صورت نگار اوست (۴) پنهان ز دیده‌ها و همه دیده‌ها از اوست
- ۳۲۹۹- عبارت زیر معرف کیست؟ (سراسری زبان - ۸۳)
 «شصت سال از عمر هشتاد و دو ساله‌ی خود را صرف نویسندگی کرد و در آثار خویش مشکلات زندگی آدمی را با عشقی سرشار به واقعیت به تصویر کشید و به همین جهت جایزه‌ی نوبل را از آن خویش کرد. مآندهای زمینی زاده‌ی شور و اضطراب جوانی نویسنده است.»
 (۱) آندره ژید (۲) ا. هنری (۳) ویکتور هوگو (۴) فرانتس فانون
- ۳۳۰۰- عبارت «به بهشت و حور چه نازم؟ مرا دیده‌ای ده که از هر نظر بهشتی سازم.» با کدام عبارت ارتباط معنایی دارد؟ (سراسری ریاضی - ۸۲)
 (۱) بکوش که عظمت در نگاه تو باشد، نه در چیزی که به آن می‌نگری.
 (۲) به هر کجا بروی جز خدا چیزی را دیدار نمی‌توان کرد.
 (۳) اعمال ما به ما وابسته است، هم‌چنان که درخشندگی به فسفر.
 (۴) دریغاً نمی‌دانیم هم‌چنان که در انتظار او به سر می‌بریم، به کدام درگاه نیاز آوریم.

قر ۳۳۰۱- آندره ژید در عبارت «برای من «خواندن» این که شن ساحل‌ها نرم است، کافی نیست؛ معرفتی که قبل از آن احساسی نباشد، برای من بیهوده است.» بر کدام گزینه، تأکید دارد؟

- (۱) عاطفه (۲) آزمایش (۳) دانش (۴) عقیده

تا ۳۳۰۲- عبارت: «عمرش چهل و شش سال بود. سفرهای دور و دراز به کشورهای خارج کرد اما از سفرهای او در ایران حاصل بیش‌تر عاید شد، زیرا ایران و فرهنگ آن را می‌شناخت و کتاب‌هایی در این زمینه نوشت که هم سفرنامه است، هم تحقیق اجتماعی، هم مطالعه‌ی زبان‌شناسی و هم آداب قومی. مانده‌های زمین آندره ژید را به فارسی ترجمه کرد.» شرح حال کیست؟

(سراسری انسانی - ۸۱)

- (۱) بزرگ علوی (۲) جلال آل احمد (۳) سید محمد علی جمال‌زاده (۴) عبدالحسین زرین‌کوب

60

تالیف

آر ۳۳۰۳- در عبارت «زندگی معجون دردآوری است از لبخندهای زودگذر و انبوه غم و اندوه و سیلاب اشک و زاری.» همهی آرایه‌های زیر به جز وجود دارد.

- (۱) تشخیص (۲) تشبیه (۳) مبالغه (۴) تناسب

مع ۳۳۰۴- مقصود از جمله‌ی «هیچ چیز از او ذخیره مگذار» در عبارت «این مهمان رسول است، او را گرامی دار و هیچ چیز از او ذخیره مگذار.» چیست؟

(۱) برای خدمت به او، هیچ چیز درخواست نکن.
 (۲) هر چه خوراکی هست، نزد او بیاور.
 (۳) هر چه را که نزد تو نهاده، برای او بیاور.
 (۴) هیچ چیز برای او نگه ندار.

قر ۳۳۰۵- بیت «پنهان ز دیده‌ها و همه دیده‌ها از اوست / آن آشکار صنعت پنهانم آرزوست» با کدام عبارت تناسب معنایی دارد؟

- (۱) همان دم که مخلوقی نظر ما را به خویشتن منحصر کند، ما را از خدا برمی‌گرداند.
 (۲) دریغا که نمی‌دانیم هم چنان که در انتظار او به سر می‌بریم، به کدام درگاه نیاز آوریم.
 (۳) به هر کجا بروی جز خدا چیزی را دیدار نمی‌توان کرد. خدا همان است که پیش روی ماست.
 (۴) آرزو مکن که خدا را در جایی جز همه جا بیابی، هر مخلوقی نشانی از خداست و هیچ مخلوقی او را هویدا نمی‌سازد.

قر ۳۳۰۶- کدام گزینه‌ها در بردارنده‌ی پیام «لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَ هُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ» است؟

- الف) پنهان ز دیده‌ها و همه دیده‌ها از اوست
 ب) آن نه رویی است که من، وصف جمالش دائم
 پ) به بینندگان آفریننده را
 ت) دیده‌ی عقل، مست تو، گوش طرب به دست تو
 (۱) الف و ب (۲) الف و پ (۳) پ و ت (۴) ت و الف

قر ۳۳۰۷- کدام بیت با «و یؤثرون علی انفسهم و لو کان بهم خصاصة» ارتباط مفهومی ندارد؟

- (۱) با صبا در چمن لاله سحر می‌گفتم که شهیدان که‌اند این همه خونین کفنان؟
 (۲) معاش اهل مروّت بدین نسق بوده است که جان خود به مروّت نثار می‌کردند
 (۳) بر آبخورد آخر مقدم تشنگانند می‌ده حریفانم صبوری می‌توانند
 (۴) ای دوست کجا باشی تا من بدهم جانم در راه فداکاری، راه شه یارانم

بخ ۳۳۰۸- معنی لغات «خصاصة، صلوات، خاییدن، تعلل، قوت» چیست؟

- (۱) بخل- نمازها- جویدن- بهانه گرفتن- غذا
 (۲) نیازمندی- جمع صلوات- جویدن- بهانه‌جویی- غذا
 (۳) تنگ‌دستی- رحمت و بخشش- مضع- بهانه‌گیری- نیرو
 (۴) محتاج بودن- درودها- به دندان نرم کردن- بهانه دادن- آذوقه

قر ۳۳۰۹- کدام گزینه با عبارت «به حقّ خدای که تو را به رسالت به خلق فرستاد که نزد ما جز آب نیست.» ارتباط دارد؟

- (۱) کوزه بود و آب می‌نامد به دست یافت آب، افتاد خود کوزه شکست
 (۲) جز آب روی یار مرا سیر نمی‌کرد پس دور بدارید زمن آبروی خویش
 (۳) در بیابان ستم، لطف کسی آمد و رفت شاید آن نیز سرابی بُد و بی‌آب برفت
 (۴) من به جز آب ندارم، دگرم هیچ خواه تشنه گردم چو بری آب سماغ تهی‌ام

آزمایشه

(گزینه دو - ۹۵)

۳۳۱۰- کدام بیت با مفهوم آیهی «و یؤثرون علی انفسهم و لو کان بهم خصاصة» قرابت معنایی دارد؟

- ۱) هر چه داری برای حق بگذار کز گدایان ظریف‌تر ایثار
- ۲) بر هر که مدد کرده‌ای از عالم ایثار نامش به زبان گر ببری بازستانی
- ۳) خاقانی جان افشان بر خاک در جانان کز عاشق صوفی جان ایثار چنین خوش‌تر
- ۴) ما دلی ایثار او کردیم و جانی یافتیم گوهری در پایش افکندیم و کانی یافتیم

(گزینه دو - ۹۵)

۳۳۱۱- همهی جملات به‌جز با بیت مطرح شده در همان گزینه قرابت معنایی دارند.

- ۱) به هر کجا بروی جز خدا چیزی را دیدار نمی‌توانی کرد.
- و خدایی که در این نزدیکی است / لای این شب‌بوها / پای آن کاج بلند
- ۲) درست است که اعمال ما، ما را می‌سوزانند، ولی تابندگی ما از همین است.
- قول مطبوع از درون سوزناک آید که عود چون همی سوزد جهان از وی معطر می‌شود
- ۳) همان دم که مخلوقی نظر ما را به خویشتن منحصر کند، ما را از خدا برمی‌گرداند.
- گل آن‌چنان فریفته‌ی حسن خود شده است کز شب‌نم آینه است برابرش
- ۴) ناتانائیل، آرزو مکن که خدا را در جایی جز همه جا بیایی.
- میان کعبه و بت‌خانه هیچ فرقی نیست به هر طرف که نظر می‌کنی، برابر اوست

(گزینه دو - ۹۲)

۳۳۱۲- کدام بیت با عبارت زیر تناسب معنایی دارد؟

- «همان دم که مخلوقی نظر ما را به خویشتن منحصر می‌کند ما را از خدا برمی‌گرداند.»
- ۱) هر که در عهد ازل مست شد از جام شراب سر به بالین ابد بازنهد مست و خراب
 - ۲) تو میندار که دور از تو اگر خاک شوم آتش عشق من از باد هوا بنشیند
 - ۳) به خدا غیرخدا در دو جهان چیزی نیست بی‌نشان است همه نام و نشان چیزی نیست
 - ۴) با هرچه که دل نهاده باشیم در مُشرکی اوفتاده باشیم

(گزینه دو - ۹۱)

۳۳۱۳- مفهوم مقابل بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- «آفتاب آمد دلیل آفتاب گر دلیلت باید از وی رو متاب»
- ۱) به هر جا که بروی جز خدا چیزی را دیدار نمی‌توانی کرد.
 - ۲) معرفتی که قبل از آن احساسی نباشد برای من بیهوده است.
 - ۳) خدا همان است که پیش روی ماست.
 - ۴) ما همگی اعتقاد داریم که باید خدا را کشف کرد.

(گزینه دو - ۹۱)

۳۳۱۴- مفهوم جمله‌ی زیر در کدام گزینه کامل‌تر بیان شده است؟

- «درست است که اعمال ما، ما را می‌سوزانند، ولی تابندگی ما از همین است.»
- ۱) کارها ما را ناراحت می‌کنند.
 - ۲) کار، اندام‌های انسان را می‌سوزاند و نابود می‌کند.
 - ۳) ارزش ما بسته به میزان کار مفید ماست.
 - ۴) اعمال بد ما موجب نابودی و سوختن ما در دوزخ می‌شوند.

(قلم‌چی - ۹۱)

۳۳۱۵- کتاب مائده‌های زمینی اثر معروف نویسنده‌ی که آن را و به فارسی ترجمه کرده‌اند.

- ۱) ویکتور هوگو - فرانسوی - جلال آل احمد - پرویز داریوش
- ۲) ویکتور هوگو - انگلیسی - دکتر محمد علی مؤحد - پرویز داریوش
- ۳) آندره ژید - فرانسوی - پرویز داریوش - جلال آل احمد
- ۴) آندره ژید - انگلیسی - دکتر محمد علی مؤحد - جلال آل احمد

۳۳۱۶- عبارت «هرگز در این جهان چیزی ندیده‌ام که اندکی زیبا باشد؛ مگر آن‌که فوراً آرزو کرده‌ام تا همه‌ی مهر من آن را در برگیرد» با همه‌ی

(قلم‌چی - ۹۰)

گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی تضاد معنایی دارد.

- ۱) دست هوس از نعمت کونین کشیدم این همّت مردانه به عالم سر پا زد
- ۲) زیر بارند درختان که تعلق دارند ای خوشا سرو که از بار غمت آزاد است
- ۳) تمیز نیک و بد روزگار کار تو نیست چو چشم آینه، در خوب و زشت، حیران باش
- ۴) فارغ ز دار و گیر جهان خراب باش مردانه ترک کام بگو، کام‌یاب باش

قر ۳۳۱۷- همه‌ی گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی با عبارت «ناتائیل! آرزو مکن که خدا را در جایی جز همه‌جا بیابی.» قرابت معنایی دارند. (قلم‌چی - ۹۰)

- ۱) عاشقان را شد مدرّس روی دوست
- ۲) چیسست عالم جلوه‌گاه روی دوست
- ۳) ظاهراً گر زان که عالم مظهر است
- ۴) در حقیقت نیست غیر از یار کس

قر ۳۳۱۸- کدام گزینه، از مفهوم جمله‌ی زیر دور است؟ (قلم‌چی - ۹۰)

«ناتائیل، آرزو مکن که خدا را در جایی جز همه‌جا بیابی.»

- ۱) به سیر کعبه و دیریم گاه این‌جا و گاه آن‌جا
- ۲) ز یک خشت و گل، آخر، خانه کردند
- ۳) جمله ذرّات جهان مرآت (آینه) اوست
- ۴) میان کعبه و بت‌خانه هیچ فرقی نیست

قر ۳۳۱۹- مفهوم مقابل آیه‌ی «و یؤثرون علی انفسهم و لو کان بهم خصاصة» در کدام گزینه دیده می‌شود؟ (قلم‌چی - ۸۹)

- ۱) بی‌ساقی از من، مرا دور کن
- ۲) ساقیا، جام مرا لبریز کن بی‌گفت و گو
- ۳) هر چه داری برای حق بگذار
- ۴) از خود برون نرفته هوای سفر مکن

قر ۳۳۲۰- مفهوم عبارت «ناتائیل، ای کاش عظمت در نگاه تو باشد نه در چیزی که به آن می‌نگری.» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟ (قلم‌چی - ۸۹)

- ۱) دل کرد بسی نگاه در دفتر عشق
- ۲) در عالم حقیقت اگر نیک بنگری
- ۳) محقق همان بیند اندر ایل (شتر)
- ۴) حقیقت فاش نتوان گفت به زین

قر ۳۳۲۱- مفهوم عبارت «ناتائیل، آرزو مکن که خدا را در جایی جز همه‌جا بیابی.» در همه‌ی گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی دیده می‌شود. (قلم‌چی - ۸۹)

- ۱) دیدم گل و بستان‌ها، صحرا و بیابان‌ها
- ۲) که جهان صورت است و معنی دوست
- ۳) گل این باغ همه یک رنگ است
- ۴) هر جا قدم نهاد دل زود سیر من

قر ۳۳۲۲- مفهوم کدام گزینه به «و یؤثرون علی انفسهم و لو کان بهم خصاصة» نزدیک‌تر است؟ (نشانه برتر - ۹۳)

- ۱) ره رنج خود و آسایش خلق
- ۲) سفیه را به سفاقت جواب باز مده
- ۳) ز پا افتادگان را در جوانی دستگیری کن
- ۴) روزی پنج در جهان خواهی بود

قر ۳۳۲۳- کدام بیت‌ها با آیه‌ی «و یؤثرون علی انفسهم و لو کان بهم خصاصة» تناسب معنایی دارد؟ (نشانه برتر - ۹۲)

- الف) تا کی از خلق اسیر غم بیهوده شوی
- ب) گرچه مورم ولی آن حوصله با خود دارم
- ج) آن کس که دیگران را بر خویش برگزیند
- د) خود همی‌دانید من آسایش این خلق را

الف - ج (۱) ب - الف (۲) ج - ب (۳) الف - د (۴)